

OBČNI ZBOR

SLOVENSKEGA KULTURNEGA KLUBA

Tretja sobota letošnje sezone SKK je bila posvečena pomembnemu srečanju, in sicer načrtovanju nadaljnjega programa in izvolitvi novega odbora. Klubovske prostore so napolnili najzvestejši klubovci in vsi tisti, ki so hoteli prispevati k njegovi rasti s svojimi nasveti in pripombami.

Po pozdravu lanskega predsednika Tomaža Susiča je takoj nastopil tajnik David Sestan s svojim poročilom, iz katerega je izhajalo precejšnje zadovoljstvo nad lansko sezono. Klub je namreč doživel nekaj zelo uspešnih srečanj, katerih višek je predstavljalo predavanje profesorja Alojza Rebule o Edvardu Kocbeku, ki je bilo izredno dobro obiskano. Dosti poslušalcev je pritegnilo tudi predavanje profesorja Jožeta Pirjevca o zgodovinskih osnovah hrvaško-srbskega spora, srečanje s skupino mladih Slovencev iz Argentine ter srečanje s pesnikom Tonetom Pavčkom. Poleg teh glavnih pa so dobro uspele tudi vse druge prireditve in to zaradi dobre organizacije in originalnosti izbranih tem. Tajnik je ob koncu izrazil upanje, da bi tudi letošnji odgovorni s pomočjo vseh drugih klubovcev nadaljevali po tej poti. Tudi blagajnik Andi Zaghet je izrazil zadovoljstvo nad bilanco v aktivu, čeprav je bil ta manjši kot v prejšnji sezoni. Mentorica Lučka Susič je pri tem omenila, da klubovi dohodki temeljijo še vedno samo na članarinah in prostovoljnih prispevkih, zato so pač sorazmerno skromni. Kljub temu je hotel tudi klub pomagati naši matični državi ob tragičnih vojnih dogodkih in prispevek 200.000 lir je, čeprav skromen, za nas pomemben, saj smo se s tem odrekli velikemu delu klubovih prihrankov. Po poročilu revizorja Andreja Maverja (ki je nekoliko pokritiziral samo odgovorne za reklamo, ker se niso preveč izkazali) so sledili mentorici predlogi za naslednjo sezono. Prosil je predsednika, naj prebere statut

in odbor je pri tem ugotovil, da je bilo klubovo delovanje skladno z njim. Vendar bi bilo treba v tem letu še okrepiti vse dejavnosti, saj poteka 35 letnica ustanovitve SKK. To obletnico bo treba seveda proslaviti. Predsednik je predlagal, naj bi zopet aktivirali posebne krožke, ki so bili nekdaj pomembna in uspešna klubska dejavnost. Trenutno deluje namreč samo še gledališki krožek.

Ob tem je vzklika želja, da bi poleg odbora ustanovili poseben organ, senat, v sklopu katerega naj bi delovali člani, ki so že univerzitetni študentje, torej »starejši« v klubskih merilih. Predlog je bil sprejet soglasno in z velikim navdušenjem.

Sledile so volitve novega odbora. Važnejše funkcije so bile izvoljene tajno, ostale pa z dvigom rok. Letošnja predsednica je MARIJA MAMOLO, podpredsednica NATAŠA ZUBALIČ, tajnik MATEJ ROLIČ, revizor TATJANA

DOLHAR, blagajnik MARKO BRECELJ, arhivar MATJAŽ RUSTJA, glavna odgovorna za reklamo FRANCESCA SIMONI, risarji PETER CANCIANI, KATERINA FISCHER, ANDREJ RUPPEL, ELISA PISANI, reporter ALJOŠA SAKSIDA. Volitve so potekale hitro, verjetno tudi zaradi nestrpnosti, saj je sledila še prijetna družabnost, s katero se je ta večer tudi zaključil.

Treba je povedati, da je bilo predlogov, idej, pričakovanj, zadovoljstva in volje za nadaljnje delo veliko, in to z vseh strani. V klubu nisem še nikoli doživel tolikšnega navdušenja, zato tudi upam, oziroma sem prepričan, da nam letošnja sezona obeta mnogo presenečenj in novosti. Kaj ob tem porečete ti isti, ki pravite, da so mlajše generacije vedno bolj brezvoljne, lene, brez idej in neoriginalne? Račune bomo vsekakor delali naslednje leto. Torej, pozdravljeni!

Aljoša Saksida

Novoizvoljeni odbor SKK. Od leve proti desni: revizor Tatjana Dolhar, predsednica Marija Mamolo, tajnik Matej Dolhar, blagajnik Marko Brecelj, podpredsednica Nataša Zubalič.

SMRT NI NAŠ KONEC

Pogovarjali sva se z mladim fantom, ki je v hudi nesreči oslepel in še marsikaj doživel. Pri tem je ohranil tako življenjsko moč, da je lahko marsikateremu od nas v spodbudo.

Marino Kačič.

Bi se predstavil?

Ime mi je Marino Kačič. Doma sem iz Gabrovice pri Komnu. Star sem 26 let in tri leta so minila od nesreče. Maja 1988 se je namreč na delu, tedaj sem bil samostojen obrtnik, pred miniranjem po naključju aktiviral mina in eksplodirala. Bil sem tako hudo poškodovan, da sem doživel t.i. klinično smrt. Takoj so me prepeljali v bolnico. Vsi so bili skeptični, da bom sploh preživel: več vitalnih delov je bilo poškodovanih, predvsem glava. Po enomesečnih mukah sem zbolel za glivično pljučnico, pa sem tudi to prebolel. Kot otrok sem se potem moral učiti delati prve korake, saj nisem mogel več hoditi, ker so mi funkcije odpovedale in tudi oslepel sem. Imel pa sem veliko voljo, da bi spet zaživel. Težave so se začele šele potem, ko bi bil moral iz bolnice. Nisem hotel domov, ker sem vedel, da bodo tam problemi. Želel sem iti v kako ustanovo. Tako sem odšel v Škofjo Loko, kjer je center za slepo in slabovidno mladino in center za kasneje oslepele. Tu sem se v rehabilitacijskem procesu učil osnovnih funkcij, obvladanja situacije, hoje, orientacije, pisanja, čitanja, tipkanja v Breillovi pisavi, kuhanja ipd. Vedno predstavlja največji problem stik s ljudmi, saj dokler vidiš, si ne moreš predstavljati, kako komunikacija poteka, ker že od mladih nog rasteš v tem. Ko pa oslepiš, je treba čisto zavestno pristopiti k pogovoru, ljudje pa se bojijo, da bodo slepega človeka prizadeli, zato nesigurno in včasih napačno odreagirajo. Vendar slepec potrebuje, da nekdo stopi do njega in ga ogovori, tako se komunikacija sploh, lahko začne,

naprej pa je že laže. Poseben problem predstavlja hoja, mobilnost in orientacija izven prostora: ko greš ven, moraš poznati pot in občutiti vsak korak, vida pa ni, zato je potrebno to pomanjkljivost na nek način kompenzirati. Pomagaš si torej z nogami oz. s posebno obutvijo in seveda s palico. Slepec si pomaga tudi s kinestetičnimi občutki, ki se mu s časom razvijejo, npr. s sluhom registrira zvoke. Ko hodi sam, porabi zato slepec ogromno energije, ni več pravega sprehoda. Vse te osnove sem pridobil v Škofji Loki, naprej pa sem se razvijal sam. Iz Škofje Loke sem šel v Ljubljano na Višjo šolo za socialne delavce, kjer sem, vsaj mislim, našel približek tistega, kar sem vseskozi iskal in želel: pristen človeški stik in sposobnost povedati to, kar v sebi čutiš in misliš.

Kakšni so tvoji vtisi o domu za slepo in slabovidno mladino v Škofji Loki?

Šel sem v ta dom z mogoče prevelikimi pričakovanji. Spominjam se, da sem že prvi dan po prihodu vprašal, kje je telefon, pa so mi rekli, da se bom že vsega naučil. Rekel sem jim, da bi rad telefoniral zdaj in da sem v bolnici sam prišel do telefona, brez palice in brez posebnega znanja za to. Oni pa so vztrajali pri svojem. Šele ko sem jih tako nadlegoval vsak dan, so videli, da drugače ne bo šlo. Takoj sem videl, da stvari v domu ne funkcionirajo tako, kot bi bilo treba in da se je vsaka stvar premaknila le, če si vztrajal. Sčasoma so se stvari uredile, tako da se sedaj naredi v enem letu več kot prej v 10 letih, kar pa je za Slovenijo še vedno premalo glede na statistični podatek, da tu vsako leto deloma ali popolnoma izgubi vid 100-200 ljudi.

Kakšen se ti zdi položaj slepih?

Odvisen je od posameznika, s to razliko, da se mora slepec dvakrat prilagoditi: družbi in svojemu stanju. Ljudje mislijo, da se slepi obnašajo na določen način, če se pa kdo od slepih obnaša drugače, ne sodi v to kategorijo. S tem avtomatično vplivajo, da se slepec potem dejansko tako obnaša. Noben slepec se noče smiliti ljudem, tisti pa, ki mu to ustreza in se temu prilagodi, se enostavno izogne vsakemu naporu in tako postane pasiven. V resnici pa je marsičesa sposoben, le da mo-

ra v vse vložiti ogromno napora. Problem zase predstavljajo slepi od rojstva. Ti imajo prednost, da so že od rojstva prilagojeni na to situacijo in imajo že razvite kinestetične sposobnosti, vendar pa imajo težave pri predstavah sveta okoli sebe in s tem tudi pri mišljenju.

Kako sprejema slepec belo palico? Kako si jo ti?

Bela palica predstavlja poseben problem za slepe, sploh pa za kasneje oslepele in sicer zato, ker pomeni stigmatizacijo: greš po cesti in vsi te vidijo. Ne moreš iti mimo neopazan kot večina ljudi in to slepe moti. Jaz je nisem sprejel s težavo, ker sem jo sprejel kot pripomoček, ki mi omogoča določeno mobilnost, saj je popolna nemogoča.

Če se povrnemo na dan nesreče...

Oz. na trenutek nesreče in na dan mojega doživljanja. Od trenutka, ko sem slišal pok, ki ga ni nihče pričakoval, pa do trenutka, ko me je zadelo, to je dobro sekundo, sem doživel marsikaj. Odvrtil se je film življenja od tistega trenutka nazaj do rojstva, z vsem podrobnostmi, ki se jih niti nisem več spominjal. Potem sem šel skozi svetel predor, kar povleklo me je tja. Na koncu tega predora je bila svetloba, lahko bi jo imenoval bleščeče bela, a ni pravega izraza za to, zelo močna je bila. Najbolj mi je ostalo v spominu, da sem nato videl svoje telo, kot bi bil nad sabo. Prevzel me je občutek blaženosti, občutek, katerega se sploh nisem hotel iznebiti. Misel je šla skozme, če lahko tako rečem, saj ne morem reči, da sem pomislil: »Kaj je z mano? Sem živ ali sem mrtev? Če mislim, nisem mrtev. Če sem živ, kje sem?« Tako prijetno in neutrujujoče se nisem še počutil. Tudi sebe nisem občutil kot neko telesno obliko, ampak kot neko brezoblično zavest. V naslednjem trenutku sem se zavedal, da nisem sam, čutil sem prisotnost nečesa, nato sem se zavedal, da je to bitje, ki tako kot jaz nima oblike in od njega sem tudi dobil odgovor v obliki misli: da se mi ni treba ničesar bati, da ni treba biti v strahu, da je vse v redu, samo da moram iti nazaj, končati tisto, kar sem začel. Kaj, ne vem, to še vedno iščem, le približno si predstavljam. V naslednjem trenutku sem se zavedal, kot se zaveš takrat, ko se prebudiš. Vem pa, da je bilo še marsikaj, česar ne bi znal točno povedati.

Ivan Peterlin - Slovenski zamejski šport po letu 2000

Maja letos je odbor za telesno kulturo pri SKGZ izdal študijo z naslovom Slovenski zamejski šport po letu 2000, ki jo je pripravil prof. Ivan Peterlin, znani zamejski športni delavec. Študija izhaja iz stanja zamejskega športa pred dvajsetimi leti ob nastanku ZSŠDI, predstavlja njegovo rast in razvoj do današnjih dni ter se sprašuje o njegovi bodočnosti in perspektivah.

Iz raziskave izhaja, da šport najbolj množično zajema slovensko mladino in da torej odigrava nenadomestljivo vlogo pri značajski vzgoji mladih, pa tudi pri njihovi narodnostni rasti. Slovenski športniki se stalno soočajo z italijansko stvarnostjo, saj se letno približno dvatisočkrat pomerijo z italijanskimi vrstniki. Prav zaradi te velike dinamičnosti pa so športna dejavnost in njeni dosežki pripeljali imena slovenskih tekmovalcev, društev in šol v deželni in državni svet. Raziskava se dotika različnih problemov, s katerimi se mora danes šport spoprijemati. Zanimiv in poučen je predvsem demografski pregled športnikov. Številke namreč pravijo, da je potencialnih slovenskih športnikov vedno manj. Obstaja torej nevarnost, da bi zlasti ekipni športi skušali zapolniti svoje vrzeli z italijanskimi igralci. Tudi otrok iz mešanih zakonov je vedno več. Na slovenskih osnovnih šolah jih je 35%. Nujno je te otroke najprej privabiti v slovenska društva, nato pa jih vzgajati tako, da jih ne izgubimo. Žal je vedno bolj

opazna prisotnost Italijanov med trenerji in odborniki, kar gotovo ne vzbuja optimizma. Bolj pozitivno je dejstvo, da napolnjujejo strokovni kader društev trenerji iz Slovenije, čeprav tudi to ni idealna rešitev, saj jim je naša zamejska stvarnost tuja.

V študiji najdejo mesto še druge važne tematike, kot zdravstvena zaščita naših športnikov, vadbeni pogoji naših društev (podčrtati je treba pomanjkanje uporabnih športnih objektov), gospodarsko-ekonomska slika društev, odmevnost našega športa v slovenskem in italijanskem prostoru, itd.

Raziskava se je torej lotila zamejskega športa znanstveno in predstavlja izhodišče za nadaljnja razmišljanja o njegovem razvoju. Še naprej bomo morali iskati kvaliteto in rezultate, a istočasno ostati zvesti načelom, ki se jih držimo že dvajset let. Nujno bo medsebojno sodelovanje in povezovanje društev, če hočemo ohraniti njihovo slovensko identiteto.

Študija profesorja Peterlina je gotovo zelo potrebna in koristna za športnike in vse, ki se s športom ukvarjajo, je pa tudi zanimiva za vse druge javne delavce, ki jim je usoda tukajšnjih Slovencev pri srcu. Knjiga je namreč noven dokaz — če je bil sploh potreben —, da se zelo velik del slovenske mladine vključuje v športno dejavnost. Zato moramo vsi zelo pazljivo spremljati vse, kar se na tem področju dogaja.

Andrej

Športniki, ki so jih slovenski denarni zavodi v zamejstvu, nagradili zaradi odličnih uspehov v šoli. Športnikom-odličnjakom čestitamo!

ČIKOLE ČAKOLE

— Ah! Kakšno olajšanje! Do nedavnega je odbornike Slovenskega kulturnega kluba pestil grozen kompleks, prava preganjavica. Mislili so, da jim Primorski dnevnik nalašč nagaja, da ima kaj proti njim, ker jim stalno objavlja oglase z napakami. Potem so pa prebrali protestno pismo Janka Bana... in jim je odleglo! Če so se oni jezili nad »cvetkami«, jih je Janko Ban v enem samem zamahu nabral za cel pušljec! Zdaj bi skoraj klubovci protestirali, da so deležni premajhne pozornosti...

— Seveda! Pozornosti! Vsakdo od nas teži pač za tem, da bi bil od soljudi deležen vsaj minimalne pozornosti, recimo... pozdrava. Vsi pač ne moremo biti tako skromni, kot je slovenski minister za kulturo dr. Andrej Capuder. Če ga na večeru, ki je bil posvečen prevodu Božanske komedije nihče od organizatorjev ni javno pozdravil in predstavil, ga pač ni! Dante bi rekel: »Non ti curar di lor, ma guarda e PASSA«. Minister Capuder pa se je elegantno usedel na svoje mesto in prijazno sodeloval pri predstavitvi.

— Morda se je komu zdelo čudno, da se minister Capuder ni začudil ne samo ob tej »nerodnosti«, ampak celo takrat, ko je urednik knjižnih izdaj ZTT predstavil del programa samo v italijanščini in ga pozabil prevesti v slovenščino. Verjetno se je ministru zdelo, da je to v našem zamejstvu nekaj čisto običajnega, če so mu kolegi Bavčar, Ocvirk in Kacin poročali, da se je v Gorici zgodilo celo to, da je slovenski pokrajinski odbornik na predstavitvi neke druge knjige govoril v italijanščini in je moral njegov poseg prevesti v slovenščino uradni prevajalec...

— Kar je narobe, je pač narobe! Vsaj po naše! Zato se nam zdi, da če isto stvar (beri: odobritev statuta tržaške občine) zagrešijo različne stranke, je težko označiti ene kot nazadnjake in fašiste, druge pa kot razsodne in z velikim čutom odgovornosti! (glej Primorski Dnevnik, intervju s slovensko odbornico DSL).

Pogovor s starši

Starši. Za vsakega izmed nas predstavlja vir življenja, iz njih naj bi izvirala ljubezen, se pretakala s toplim objemom, z mehkim poljubom na nežno mlado lice do našega srca, do nas samih, ki šele spoznavamo svet, do nas, ki njih ljubezen potrebujemo...

Včasih, ko se v mrzli zimski noči prebudim iz grozljivih sanj, kličem na pomoč nje, ki v sosednji sobi sladko spi pod toplo odejo in na moj klic ne odgovorijo. Zadostoval bi samo pogled maminih oči, zadostoval bi le kratek dotik njenih dlani, da bi se spet pomirila, da bi se vse zopet popravilo, ampak nikogar ni. Iščem mile oči, hrepenim po mili dlani, slutim, da se oddaljuje vedno bolj.

Težko je razložiti moja počutja, težko je opisati dogodke, ki se na prvi pogled zdijo nepomembni, a ki pustijo v meni strašne vrzeli, ki bi jih samo ona lahko zapolnila, če bi si to le želela. Ne! Ne more se zaceliti, kar je odprtega, ne more se zašiti, kar je raztrganega, saj se še sama ne zaveda napak, saj me sploh ne pozna.

O, mati, kolikokrat sem prišla k tebi, da bi malce govorili, da bi se malce spoznali, kolikokrat sem ti skušala razložiti, zakaj sem včasih sitna, brez volje, ampak ti nimaš nikoli časa zame, prezaposlena si z neskončnim kričanjem in v tvojem srcu ni prostora za probleme, ki mučijo šestnajstletno dekle — tvojo hčer.

Zakaj, mati, zakaj si tako trda, zakaj je v tebi toliko grenkobe, zakaj ne najdem v tvojem srcu niti koticčka zase?

Tanja Sturman

Smrt ni naš konec

◀ Str. 2

Kaj misliš, da je bila tista bleščača svetloba?

Mislím, da je to nek naš varuh, ki ga imamo na duhovnem nivoju, s katerim bi lahko vsak posredno komuniciral. Glavno vem nekaj: da je daleč od tega, da se konča, potem ko takorekoč umremo. Mi ne umremo, ampak nadaljujemo v drugačni dimenziji. Zato se je vredno potruditi. Če je kaj smisel v življenju, sta to znanje in ljubezen in zato se trudim čim bolj to živeti. Bolj mi to uspeva, lepše je življenje, lažje, prijetnejše in brez težav. Vsi pravijo, da imajo grozne težave, ampak jaz jih nimam. Kamen na poti je, lahko ga pa obideš.

Pogovarjali sta se Kristina Martelanc in Alenka Štoka

RADA BI IMELA...

Tebe. Samo tebe. Rada bi ti zrla v oči, rada bi se nasmehnila, ko se ti nasmehneš. Rada bi se s teboj jokala in te tolažila.

Ljubim te, ker nekoga pač moram imeti rada. Ker je življenje tako, ker je ljubezen nujna. Ti si moj angel na tem svetu, bela in nežna podoba, simbol radosti, veselja in... ljubezni. Ljubim te, ker si ti in nihče drug. Jaz ne poznam ljubezni. Pravijo, da je čudovita, pravijo, da je krasno ljubiti nekoga, veš, in pravijo, da je krasno, ko se vse konča. Lepo je poskusiti trpeti, živeti na trnih, tlačiti si dušo, tako pravijo. Jaz ne poznam ljubezni.

»Sem pač otrok, ki mu v temi, če pa de mu kresnica na dlan, ves strah skopni, ker misli, da je dan...« (Zlobec)

Otrok sem, ki sam ne ve, kaj bi, ker je začel ljubiti, ker ljubijo tudi vsi ostali. Zato te ljubim, veš, zato ker mi je to prirjeno kot vsem ljudem. Nič ni različnega v meni, kot sem upala, vse je enako kot pri vseh. Vsi želijo imeti nekoga radi.

Zato ti sedaj pravim tisto, česar ne bi rekla nikomur, da te ljubim. Ampak sedaj se tvoja podoba oddaljuje od moje, tvoje oči se zapirajo, tvoja usta so tesno zaprta.

Rada bi te imela... Suzana Bandi

PODOBA

V naši vasi je neka starka, tiha podoba, ki se kdaj pa kdaj prerine skozi našo vsakdanjost, pricepeta iz kdo ve katere hoste do prvih hiš in nato na široko križišče pri železniški postaji. Pod pazduho nosi šop drv ali pa vleče za sabo nekaj razpetih suhih vej, in ropot se sliši daleč naokrog.

Njena hiša stoji prav na ovinku in je popolnoma drugačna od ostalih. Vendar ljudje gredo mimo, ne da bi jo pogledali, torej ta hiša v njihovih mislih praktično ne obstaja. Tudi jaz pridrvim mimo le z avtom ali s kolesom in jo le malokrat opazim. A vsakič se ta slika globoko zabode vame in ostane v meni dolgo časa, dokler moje misli ne zablodijo drugam.

Tesno stoji ta hiša med ostalimi stavbami, čeprav jo obdaja dokaj širo-

ko dvorišče in celo majhen vrtiček z nekaj gredicami in skladovnico polen. Vse v tej sliki se mi zdi majhno, verjetno zaradi tesnobe in zmučenosti. Še manjša pa je starka, ki prileze iz svoje luknje le v redkih trenutkih. Tedaj mi šibki udarci sekirice in padanje suhih polen na tla odmevajo v glavi. In slišim in vidim ponovno samo starko in njeno hišo, vse drugo mi beži izpred oči.

Mimo pridrvim le z avtom ali s kolesom in skušam se čim hitreje odtrgati od te podobe, ki me neusmiljeno sviri.

Aljoša Saksida

RAST, mladinska priloga Mladike. Pripravlja uredniški odbor mladih. Pri tej številki so sodelovali: Aljoša Saksida, Alenka Štoka, Kristina Martelanc, Andrej Maver, Tanja Sturman in Suzana Bandi. Tisk Graphart, Trst, november 1991.

MAMICE!!! OČETJE!!!

SLOVENSKI KULTURNI KLUB

prireja tudi na letošnji božič

DOBRODELNO PRIREDITEV ZA OTROKE

Na sporedu bodo trije filmi WALTERA DISNEYA
in BOGATA SREČOLOV

Izkupiček in prostovoljne prispevke ali darila smo namenili

OTROKOM HRVAŠKIH BEGUNCEV

Od 15,30 dalje se bodo vrstili naslednji filmi:

BIANCA IN BERNIE

MALA MORSKA DEKLICA (LA SIRENETTA)

FANTASIA

Prireditev bo v soboto, 21. decembra, v Peterlinovi dvorani,
ulica Donizetti, 3.